

İLGİLİ MAKAMA

Tarih : 28.01.2020

Konu : Deprem Felaketi Sonrası
Elazığ İş Dünyası ve Kamuoyunun
Talepleri Hk.

24 Ocak 2020 tarihinde saat 20.55'te meydana gelen ve Dünya genelinde 120 milyon kişinin hissettiği açıklanan, merkez üssü Elazığ ili Sivrice İlçesi olan 6.8 büyüklüğündeki Elazığ-Malatya depreminin ardından, her iki şehrin yaralarının sarılması, yaşanan ve bundan sonraki süreçte yaşanabilecek olan sıkıntıların giderilmesi adına, Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası, Elazığ Ticaret Borsası, Elazığ Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği, bünyesinde 197 Sivil Toplum Kuruluşunun bulunduğu Elazığ STK Platformu ve Elazığ Esnaf ve Kefalet Kredi Kooperatifi Başkanlarının bir araya gelerek düzenlediği toplantıda, teknik değerlendirme ve yapılan analizler neticesinde fikir birliği ile şehrimizin beklenti ve talepleri tespit edilmiş olup, bu talepler ve detayları ekte yer almaktadır.

Gereğini takdirlerinize arz ederiz.

Asilhan ARSLAN
Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı

M.Ali DUMANDAĞ
Elazığ Ticaret Borsası Başkanı

Cemil ERDEM
Elazığ Esnaf ve San. Odaları Birliği Bşk.

Fikret ÇELİK
Elazığ Esnaf ve Kefalet Kredi Koop. Bşk.

Servet Yaşar ÖZDEMİR
Elazığ Sivil Toplum Platformu Dönem Sözcüsü

DAĞITIM:

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, TOBB, KGF, Türkiye Bankalar Birliği, Esnaf ve Sanatkarlar ve Kefalet Koop. Birlikleri Merkez Birliği, TKDK, Türk Telekom A.Ş. , Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, TURKCELL, VODAFONE, Fırat Elektrik Perakende Satış A.Ş, AKSA Doğalgaz Dağıtım A.Ş.,

Ek: Dosya

1-ELAZIĞ'IN AFET BÖLGESİ İLAN EDİLMESİ

İLGİLİ KURUM: CUMHURBAŞKANLIĞI

24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ Sivrice ilçesi merkezli 6,8 şiddetinde bir deprem meydana gelmiş ve başta ülkemiz olmak üzere çok geniş bir coğrafyada etkileri hissedilen Deprem Elazığ ve Malatya'da can ve mal kayıplarına neden olmuştur.

Yaşanan bu felaketin ardından, Hazine ve Maliye Bakanlığı, depremle sarsılan Elazığ ve Malatya'da vergi kanunu uygulaması bakımından 3 ay süreyle **MÜCBİR SEBEP HALİ** ilan etmiştir.

24 Ocak 2020 tarihinden itibaren 3 ay süreyle Vergi Usul Kanunu uyarınca; verilmesi gereken vergi beyannameleri ve bildirimlerin verilme süreleri, bu beyanname ve bildirimler üzerine tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri, deprem tarihinden önce tahakkuk etmiş ödeme süresi mücbir sebep hali ilan edilen süreye rastlayan her türlü vergi, ceza ve gecikme faizinin ödeme süresi ile motorlu taşıtlar vergisi taksit ödeme sürelerinin uzatıldığı açıklanmıştır.

Mücbir Sebep Hali, Elazığ ve Malatya'da deprem nedeniyle mağdur olan başta işletmeler olmak üzere tüm vatandaşlarımız açısından önemli bir destek ve hizmet olmuştur.

Ancak Elazığ ve Malatya illerinin yaşamış olduğu bu ağır felaketin yaralarının sarılması ve başta işletmelerimizin ve tüm halkımızın geleceğe güvenle bakabilmeleri açısından Elazığ ve Malatya İllerinin **AFET BÖLGESİ** olarak ilan edilmesi yaşamış olduğumuz süreç içerisinde zaruret haline gelmiştir.

7269 Sayılı Kanuna göre, Afet Bölgeleri bir yerde her an deprem, toprak kayması, sel, yangın, kaya düşmesi ve çığ gibi doğal olayların gerçekleşebileceğini göstermektedir. Bir bölgenin afet bölgesi olarak ilan edilebilmesi için bazı şartları sağlaması gerektiği yine ilgili yasada belirlenmiş olup;

Doğal afetler sebebiyle yıkılması ve onarımı mümkün olmayacak şekilde hasar alan yapılar ile;

- Afet dolayısıyla ölü, yaralıların olması,
- Tarım ürünlerinin zarar görmesi,
- Yol, su, elektrik gibi tesislerin kullanılamaz hale gelmesi,
- Ulaşımın zor olması, o yerin afet bölgesi ilan edilebilmesi için gereken şartlardandır.

Dolayısı ile; Afet Bölgelerinin ilanında afetin gücü ve genişliği, can ve mal kayıpları, altyapı hasarları ve bölgenin ekonomik açıdan aldığı zararlar gibi sonuçlar değerlendirilmekte, Afete uğramış ya da uğrayabilecek bölgenin büyüklüğü, hasar gören bina sayısı, hasarlı binaların genel hayat üzerindeki sosyal ve ekonomik etkisi, hayat düzenindeki aksaklıklar ve kamuoyu tepkisi gibi çeşitli unsurlar göz önünde bulundurulmaktadır.

Bir bölgenin Afet Bölgesi olarak ilan edilebilmesi için ilgili yasalarda belirtilen tüm şartlar Elazığ ve Malatya İllerimizde maalesef fazlasıyla oluşmuş durumdadır. Yaşanan deprem felaketinin ardından hayatını kaybeden vatandaşlarımızın sayısı 27 Ocak 2020 itibarı ile 41 kişi, yaralı sayımız ise maalesef binin üzerindedir. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz tarafından depremden sonraki iki günlük sürede yapılan saha taramalarında ise Elazığ ve Malatya'daki Yıkık, Ağır Hasarlı, Hasarlı ve Onarılamaz durumdaki bina sayısı yaklaşık 5 bin olarak belirlenmiştir.

Dolayısı ile çadırlarda, kamu kurumlarında, yakınlarının yanında, konteynırlarda veya kendi imkanları ile oluşturdukları alanlarda yaşayan aile sayısı 100 binin üzerindedir. Bu büyük nüfus kitlesinin tümü risk altında yaşamaktadır. Hayatları zorlaştığı gibi her iki ildeki tüm ekonomik ve ticari hayat ta olumsuz şekilde etkilenmiştir. İleriki günlerde ise domino etkisi ile bölge insanının tümü bu olumsuzluklar ile karşı karşıya kalacaktır.

Bu ağır tablo karşısında; **Elazığ ve Malatya İllerimizin Afet Bölgesi** olarak ilan edilmesi hususunu, Sivil Toplum kuruluşları olarak çok değerli takdirlerinize saygılarımızla arz ederiz.

2-FİNANS KURULUŞLARINDAN TALEPLER

İLGİLİ KURUM: TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ

Yaşanan depremle bir faciadan kıl payı kurtulduğumuzu kabul etmeliyiz ancak Elâzığ ve Malatya insanının vakur duruşunun bir ihtiyacımız olmadığı anlamına gelmediğini unutmamalıyız. Depremın olumsuz psikolojik etkisi halkımız üzerinde hâlâ tüm şiddeti ile devam etmektedir. Ağır hasarlı olup yıkılmayan binalara an itibarı ile girilememekte, insanımız -15 dereceleri bulan soğukta çadırlarda, parklarda, arabalarda veya yakınlarının misafiri olarak barınma ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Dolayısıyla depremin olağan hayat akışına olan olumsuz etkilerini iliklerimize kadar hissetmekteyiz.

Milletimizin maddi ve manevi olarak yanımızda olduğunu görmek bizleri çok mutlu etmekle beraber en azından depremin olumsuz etkilerini üzerimizden atıncaya kadar, finans kuruluşlarının da elini taşın altına koyması ve yardımcı olmasını bekliyoruz.

Zira, bireysel ve ticari ihtiyaçlarımız için yıllardır yanımızda olan finans kuruluşlarının, bu zorlu süreçte de yanımızda olmasını bekliyor taleplerimizi aşağıdaki şekilde sıralıyoruz:

1-Ticari, Sınai, Zirai ve Bireysel, KOBİ, Ciro, aktif büyüklük vb. ayrımı yapılmadan mevcut tüm kredilerin en az 1 yıllık süre ile ödemelerinin durdurulması veya karşılıklı mutabık kalınarak indirimli oranlar üzerinden ödemesiz dönemli olarak yapılandırılması. (Dönem sonu devre faizleri de dahil) Emekli, öğrenci, işsiz olanların borçlarının bir kısmı ya da tamamının terkin edilmesi

2-Özellikle konut güçlendirme, hasarların onarım, tadilat, hasar gören temel ev eşyalarının (Buzdolabı, Çamaşır Makinası vb.) yenilenmesi gibi maliyetlerin finansmanında 0 faizli-fatura mukabili alışveriş kredilerinin verilebilmesi. (Bu konuda büyük üretici kuruluşlarla maliyetin bölüşülmesi için görüşmeler yapılması.

3-Tarım ve hayvancılıkla ilgili olarak verilmiş olan kredilerin ödemelerinin aynı şekilde en az 1 yıllık süreyle ertelenmesi ve bu firmaların yem, gübre vb. ana tedarikleri için aynı şekilde satıcı büyük üreticilerle maliyetin paylaşılarak faturalı alışveriş kredilerinin yaygınlaştırılması. Ayrıca finans kuruluşları aracılığı ile tarım ve hayvancılık sektörüne sıfır faizli, bir yıl geri ödemesiz, toplam 36 ay vadeli kredi olanağının sağlanmasını talep ediyoruz.

4- Van depremi sonrasında bölgede kullanılan krediler için yaklaşık 1,5 milyar TL'lik bir erteleme sağlanmıştı. Bu destekten Elazığ ve Malatya illerinin de faydalanması kamuoyunun beklentisi haline gelmiştir.

Bu ve benzeri konularda Finans kuruluşlarının olumlu adım atmaması, milletimizin uzun vadede daha güç duruma düşeceği, finans kuruluşlarının tahsil kabiliyetinin azalacağı, teminatların değersizleşeceği ve mali tablolarında daha büyük olumsuzluklara yol açacağını öngörüyor bu adımların atılmasının önemini vurguluyoruz.

3-ESNAF KEFALET LİMİTLERİNİN ARTIRILMASI

İLGİLİ KURUM: ESNAF KEFALET KOOP. BAŞKANLIĞI

Şehrimizdeki küçük esnafı ilgilendiren önemli konulardan biri de hasarlı yapılar ve hammadde konusudur. Yaşanan depremde küçük esnaflarımız, ham madde zayıyatı ve fiziki mekanlarında hasarlar yaşamış olup, küçük esnafımızla ilgili bir destek paketi açıklanmaması durumunda, küçük esnaf bir süre sonra bitme noktasına gelecektir.

Depremden hasar gören iş yerlerinin, bina hasarı ve emtia kayıplarının, beyan esas alınarak karşılanmasını talep ediyoruz.

4-TOBB NEFES KREDİSİ

İLGİLİ KURUM: TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Daha önce uygulanan nefes ve destek kredisi benzeri bir modelin kurgulanarak, ilimizde meydana gelen deprem nedeniyle, oluşan ve oluşabilecek ekonomik sıkıntıların yaşanmaması adına üyelerimize ait işyerlerinde hasarların giderilmesi için TOBB tarafından kaynak aktarılarak üyelerimize kullandırılmasını talep etmekteyiz.

5-KOSGEB DESTEKLERİ

İLGİLİ KURUM: KOSGEB BAŞKANLIĞI

KOBİ statüsündeki işletmelere verilecek kredi limitinin, depremde hasar gören ya da görmeyen tüm üyeler için geçerli olmak üzere ön şart aranmaksızın, 400.000 TL olması, geri ödemelerinin 1 yıl ödemesiz, toplam 36 ay 0 faizle gerçekleştirilmesi, teminatlar konusunda KOSGEB'in öz kaynakları ile verilen kredilerin teminatsız olmasını talep ediyoruz.

6-KGF KEFALETLERİ

İLGİLİ KURUM: KREDİ GARANTİ FONU BAŞKANLIĞI

KGF A.Ş. Kefaleti ile verilen kredilerin (Bankalar ve KOSGEB) vadelerinin 1 yıl süre ile ertelenmesi ve yeni kefalet limitlerinin tahsis edilmesini, yeni kefalet limitleri tahsis edilirken esnek davranılmasını talep ediyoruz.

7-HASARLI YAPILAR (KENTSEL DÖNÜŞÜM VE YAPI STOKUNUN YENİLENMESİ)

İLGİLİ KURUM: ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Elazığ İli Sivrice ilçesi merkezli meydana gelen 6.8 şiddetindeki deprem sonrası hasar gören veya yıkılan binalarda yapılan çalışmalarda 2000 yılından önceki binalar ile günümüz teknoloji ile yapım kurallarına uygunluğu anlamında yapılan binalar arasındaki farklılıklar şunlardır:

MEVCUT ESKİ YAPILAR (2000 yılından önce yapılmış 1975 yılı yönetmeliğine göre yapılan binalar)	YENİ YAPILAR(2018 deprem yönetmeliği ile yapılan binalarda)
Binalarda yapım aşamasında S220 N/mm2 olan düz demir kullanılmıştır.	Yeni yapılan binalarda S420 N/mm2 olan nervürlü demir kullanılması (Yaklaşık iki kat fark bulunmakta)
Binalarda yapım aşamasında 1m2/ 15 kg kullanılması	Yeni yapılan binalarda 1m2/ 40 kg veya 45 kg (Yaklaşık 3 kat fark bulunmakta)
C14 olarak Proje değeri ve elle döküldüğü için binadan numune alıp yapılan test sonrası ancak değerlendirilebilir.	Yeni Yapılarda C25 ve üstü değerler olmakta ve bu yapılar hazır beton olarak imal edilmesi ve her beton dökümünde numune alınarak testlerinin yapılıyor olması bina tasarım sonuçlarına uyulması
Projeler 1975 yönetmeliğine göre yapıldığı için binaların depremsel hesaplamaları yeteri kadar dikkate alınmamış ve deprem perdeleri de bugünkü standartlara uygun değildir.	Günümüzde bu projeler bilgisayar sistemleri ile hesaplanmakta, yapının bütünü deprem yükleri göz önünde bulundurularak deformasyonları hesaplanıp ona göre tasarlanmaktadır.
Zemin taşıma değerleri ve deprem dalgasını iletkenliği (Jeoloji ve Jeofizik) çalışmaları yetersiz olup daha çok gözlemsel tespitlerle tasarım değerleri yapılmıştır.	Günümüzde bu çalışmalar AFAD'ın deprem haritası ile binaların fay hattına uzaklığı ve sondaj sonrası numunelerin laboratuvarlarda taşıma kapasitesi ölçülüp ve jeofizik olarak ses dalgası ile zemin iletim oranları sonucu hesaplamalar yapılmaktadır.

Karşılaştırmalı tabloda anlaşılacağı üzere, 2000 yılından önce yapılan binalarla sonrasındaki yapılar arasında taşıma kapasiteleri ve deprem dayanımları anlamında ciddi farklar bulunmaktadır. İlimizin yapı stoğunun %60-%70'lik kısmı 2000 yılı öncesine ait olup acilen kentsel dönüşüm ile yenilenmesi gerekmektedir.

- 1- Deprem sonrası binalarda yapılan hasar tespit ve oturulabilirlik kararları alan görevli ve yetkililer her hangi bir ölçüm cihazı kullanmadan sadece gözlemsel olarak bu işlemi gerçekleştirmektedir.
- 2- Yapılan çalışmada zemin katta dükkan olan binalarda ters tavan ve kolon kaplaması olan işyerlerindeki bu kaplamaların kesinlikle açılması ve incelenmesi gerekmektedir.
- 3- Bina hasar tespiti için İlgili personellerin konuya daha uzmanlıkla bakmaları ve düşey taşıyıcı elemanlarda oluşan çatlakların sıvaları kazılarak hassasiyet gösterilmeli aksi takdirde zarar görmüş binalarda Van depreminde yaşadığımız gibi şiddetli oluşabilecek artçı depremlerde yeni can kayıplarının olması kaçınılmazdır.

- 4- 2000 yılı öncesi yapılan eski binaların betondan numune alınarak demir tespiti yapıp **hasarlı durumları önemsenmeden** olumsuz binaların acil bir şekilde kentsel dönüşüm kapsamında yenilenmesi ve bunu hazineye ait imar ve iskan içerisindeki taşınmaz alanlarda hazine, belediye özel idare köy tüzel kişiliklerine ait olan alanlarda yeni binaların yapılarak afetlerde can kayıpları yaşanmasının önüne geçilmelidir.
- 5- Bu süreçte deprem nedeni ile evlerini değiştirmek zorunda olan bireylerin, kentsel dönüşüm projelerinden ev satın alıyormuş gibi tapu muameleleri ve vergilerinden muaf tutulmalarını,
- 6- Deprem sonrası, Elazığ ili merkezi ve kırsalında kentsel ve köysel dönüşüm faaliyetlerinin, modern çağın gereksinimlerini karşılayacak şekilde yerine getirilmesini talep ediyoruz.

8-HASARLI YAPILARIN TESPİTİNDE ELAZIĞ TİCARET VE SANAYİ ODASININ KURDUĞU TEKNİK EKİBE YETKİ VERİLMESİ

İLGİLİ KURUM: ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

İlimizde yaşanan deprem sonrası hasar tespit çalışmaları için AFAD tarafından oluşturulan ekiplerin iş yoğunluğu ve önceliğini konutlara vermesi sebebi ile işyerlerindeki hasarların acilen tespit edilebilmesi amacı ile kurduğumuz ekibe yetki verilmesini talep ediyoruz.

9-İŞKUR-SGK-BAĞKUR TALEPLERİ

İLGİLİ KURUM: İŞKUR, SGK, ÇALIŞMA VE SOS. GÜV. BAKANLIĞI

1-Öncelikle işsizlik ödeneğinden faydalananların ödeneklerinin bitim tarihinden itibaren 12 ay uzatılması, zaten işini kaybetmiş, çalışmayacak durumda olanların bir de deprem nedeni ile altından kalkılmayacak zararları yaşamaması adına önemli bir fayda sağlayacağını düşünüyoruz.

2-İşbaşı eğitimi, mesleki eğitim kursları ve MEGİP projelerini sektör farkı gözetmeden 12 ay olarak uygulanmasını talep ediyoruz.

3- Elazığ ve Malatya illerinde meydana gelen deprem felaketinin zorlayıcı sebepler arasında olduğu bilgisinin verilmesi ve kısa çalışma ödeneğinin daha geniş tabana yayılabilmesi için gerekli esnekliğin sağlanmasını ve taleplerin hızlıca sonuçlandırılmasını istiyoruz. Ayrıca kanunda geçen Cumhurbaşkanı Kararı ile 6 aya kadar uzatılabilir ibaresinin tatbik edilmesini, Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere ilgili kurumlardan talep ediyoruz.

4- İlimizde faaliyet gösteren işletmelere, SGK ve Bağ-Kur prim muafiyetinin tanınması ve stopaj istisnasının getirilmesini talep ediyoruz.

5- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca Elazığ-Malatya depreminin ardından, vatandaşlarımızın yaralarının sarılmasına yönelik olarak, depremde hayatını kaybedenlerin, eş ve çocuklarına ölüm aylığı, sakat kalanlara ise malullük aylığı bağlanmasını talep ediyoruz.

10-DASK VE SİGORTA ŞİRKETLERİNDEN TALEPLER

İLGİLİ KURUM: HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

DASK sosyal sorumluluk projesi olarak kurulmuş bir kuruluş olmakla beraber ülkemiz genelinde birçok sosyal sorumluluk projesine de başarı ile imza atmış ve yaşanan afetlerde öncü pozisyonda yer almış olup bugün itibarıyla yaşanan bir afet durumunda 20 milyar TL ödeme gücüne sahiptir. DASK'ın öncelikli görevi yaşanan afetler sonrasında vatandaşın afetin kötü sonuçlarından en kısa sürede kurtulmasını sağlamaktır. Bu bağlamda ilimizde yaşanan deprem felaketinin sonrasında DASK Sigorta uygulamalarına kaydı olup olmamasına bakılmaksızın, depremden hasar gören konut ve işyerlerine DASK bütçesinden kaynak aktarılarak, depremin yıkıcı etkisinin bir an önce giderilmesini talep ediyoruz.

11-DOĞALGAZ VE ELEKTRİK-İLETİŞİM

İLGİLİ KURUMLAR AKSA DOĞALGAZ, FIRAT EDAŞ, TÜRK TELEKOM, GSM OPERATÖRLERİ

İlimizde yaşanan deprem sonrası iş dünyamızın yaşadığı durağanlık had safhaya ulaşmış olup, bu duruma bir de enerji yükünün yüklenmesi esnafımızı iyice zor durumda bırakmaktadır. Bu sebeple, doğalgaz ve elektrik başta olmak üzere, telekomünikasyon, iletişim ödemelerinin 3 ay süre ile ertelenmesini ve deprem nedeni ile açık alanlarda ve çadırlarda yaşayan vatandaşlarımız için, ücretsiz iletişim ve telekomünikasyon hizmetlerinin sağlanmasını talep ediyoruz.

12-TARIM VE HAYVANCILIK DESTEKLERİ

İLGİLİ KURUM: TKDK

TKDK tarafından depremden zarar gören Elazığ ve Malatya illerine özel, ek çağrılarla, tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelere, büyük ve küçük baş hayvan, kanatlı ve su ürünleri, yem, ilaç, barınma, onarım gibi ana başlıklarda destekler sağlanması, sektör temsilcilerinin devam eden banka ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borç ve kredi ödemelerinin ertelenmesini talep ediyoruz.